

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی استان اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان‌نامه جهت اخذ درجه تخصص رشته اطفال

عنوان:

بررسی مقایسه‌ای ارتباط سطوح سرمی ویتامین D با سپسیس زودرس نوزادی و

پیامد بیماری (مطالعه‌ی مورد شاهده‌ی)

استاد راهنما:

دکتر منوچهر براق

دکتر مهرداد میرزارحیمی

استاد مشاور:

دکتر نسرین فولادی

نگارش:

دکتر ناهیده اخلاصی

بهار 1397

شماره پایان‌نامه:

099

اول دفتر بنام ایزد منان که توفیق را رفیق راهم ساخت

تقدیم به دو باغبان بزرگ زندگیم
پدر و مادر مهربانم
که وجودشان از هر مدرکی والاتر و
بالا تر است

و پر بهاترین گنج های زندگیم هستند
و هر لحظه وجودم از چشمه سار
عشق و عطوفتشان لبریز است
در برابر وجود گرمی شان زانوی

ادب

بر زمین می زخم و با دلی مملو از
عشق و خضوع دستان پر
مهرشان را می بوسم
تقدیم به

پدر و مادر همسرم
مظهر ایثار و گذشت و مهربانی
که در تمام مراحل با صمیمیت و
بردباری مشوق و هدایتگر بودند

تقدیم به

همسر و همسفر مهربان و سایه سار زندگیم
دکتر مهرزاد صالح زاده
به پاس قدردانی از عشق و محبتش
و حمایت‌های بی دریغش که
محیطی سرشار از سلامت و
امنیت
و آرامش و آسایش برای
من
فراهم ساخت.

تقدیم به

دختر نازنینم الینا
امید بخش جانم
طراوت زندگیم
معنای وجودم
که خود را در وجود
او می بینم

تقدیم به

برادر و خواهران عزیزم

نسرین
فریبا

علی
شکیبا
به پاس وجود
پاک و دوست داشتنی
و سرشار از
محبت شان

تقدیم به
اساتید فرزانه و فرهیخته و گرانسنگ
که در تمام طول تحصیل همراه و
همگام من بودند

دکتر منوچهر
براک
دکتر مهرداد
میرزا رحیمی

و آنان که در راه کسب و بسط دانش
راهنمایم بودند

دکتر جعفر خلفی
دکتر جواد زارع
نوقانی
دکتر نسرین
فولادی
دکتر فیروز امانی

تقدیم به بیمارانی که طب را بر بالینشان آموختم

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: طرح تحقیق	
1-1- مقدمه و بیان مساله.....	2
2-1- تعریف واژه‌های کلیدی.....	3
3-1- اهداف و فرضیات.....	4
1-3-1- هدف کلی.....	4
2-3-1- اهداف اختصاصی.....	4
3-3-1- هدف کاربردی.....	5
4-3-1- فرضیات یا سوالات پژوهش.....	5
فصل دوم: پیشینه تحقیق	
1-2- تعریف عفونت‌ها نوزادی.....	8
2-2- انواع سپسیس نوزادی.....	8
3-2- پاتوژنز.....	10
4-2- روش‌های انتقال و پاتوژنز.....	11
5-2- پاتوژنز عفونت باکتریال بالارونده (Ascending).....	12
6-2- پاتوژنز عفونت بعد از تولد با شروع دیررس (Late-onset).....	13
7-2- تظاهرات بالینی.....	14
8-2- ارزیابی تشخیصی.....	15
9-2- عوارض.....	17
10-2- تدابیر درمانی.....	18
11-2- ویتامین D.....	18
12-2- ارتباط میان کمبود ویتامین D در بارداری و نوزادی.....	20
13-2- کمبود ویتامین D و سپسیس نوزادی.....	22

24..... 14-2- مطالعات مشابه.....

فصل سوم: شیوه اجرایی تحقیق

29..... 1-3- نوع مطالعه.....

29..... 2-3- محیط پژوهش.....

29..... 3-3- جمعیت مورد مطالعه و حجم نمونه.....

29..... 4-3- روش گردآوری اطلاعات.....

30..... 5-3- روش تجزیه و تحلیل داده ها و بررسی آماری.....

31..... 6-3- معیار ورود.....

31..... 7-3- معیار خروج.....

31..... 8-3- ملاحظات اخلاقی.....

32..... 9-3- محدودیت مطالعه.....

32..... 10-3- متغیر های مطالعه.....

فصل چهارم: نتایج

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

57..... 1-5- بحث.....

64..... 2-5- نتیجه گیری.....

65..... 5-3- محدودیت های.....

66..... 4-5- پیشنهادات پژوهش.....

67..... منابع.....

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول 2-1: عفونت های نوزادی بر حسب سن شروع.....	9
جدول 2-2: یافته های حاصل از CSF.....	15
جدول 2-3: یافته های سپسیس نوزادی.....	16
جدول 2-4: سیستم اسکورینگ هماتولوژیکال.....	17
جدول 4-1: رفتار مادران در رابطه با متغیرهای تاثیر گذار بر جذب ویتامین D در دو گروه مورد مطالعه.....	42
جدول 4-2: توزیع ویژگی های دموگرافیک مادران دو گروه مطالعه.....	44
جدول 4-3: رفتارهای بارداری مادران در دو گروه مورد مطالعه.....	46
جدول 4-4: ارتباط میان مدت زمان بستری نوزادان و میانگین سطح ویتامین D.....	47
جدول 4-5: ارتباط میان سطح ویتامین D نوزادی و وجود عوارض در مدت زمان بستری.....	49
جدول 4-6: متغیر های آزمایشگاهی نوزادان در دو گروه.....	50
جدول 4-7: متغیر های آزمایشگاهی نوزادان در دو گروه به تفکیک سطح ویتامین D.....	51
جدول 4-8: سطح ویتامین D نوزادی و مادری در دو گروه مورد و شاهد.....	52
جدول 4-9: بازه بندی سطح ویتامین D نوزادی و مادری در دو گروه.....	53
جدول 4-10: کمبود ویتامین D نوزادی و مادری در دو گروه مورد و شاهد.....	53
جدول 4-11: ارتباط میان سطح ویتامین D نوزادی و مادری.....	54
جدول 4-12: ارتباط میان سطح ویتامین D نوزادی تعداد سلول های خونی نوزادان دو گروه..	55

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار 1-4: فراوانی نوزادان به تفکیک بازه سنی در دو گروه.....	35
نمودار 2-4: فراوانی نوزادان به تفکیک جنسیت در دو گروه.....	36
نمودار 3-4: فراوانی نوزادان دو گروه به تفکیک شکایت اولیه.....	37
نمودار 4-4: فراوانی نوزادان به تفکیک روش زایمان در دو گروه.....	38
نمودار 5-4: فراوانی نوزادان به تفکیک فصل تولد در دو گروه.....	39
نمودار 6-4: فراوانی نوزادان به تفکیک بازه سنی مادران در دو گروه.....	40
نمودار 7-4: فراوانی نوزادان به تفکیک بیماری‌های همراه در مادران در دو گروه.....	45
نمودار 8-4: بررسی فراوانی عوارض نوزادان در مدت بستری.....	48

فهرست علائم اختصاری

EOS : Early-Onset Infection

WBC: White Blood Cell

CRP: C-reactive protein

IUGR: Intrauterine Growth Restriction

VLBW: Very Low Birth weight

LBW: Low Birth weight

بررسی مقایسه‌ای ارتباط سطوح سرمی ویتامین D با سپسیس زودرس نوزادی و پی‌آمد بیماری (مطالعه -
ی مورد شاهدهی)

چکیده

سابقه و هدف: سپسیس نوزادی یک وضعیت بحرانی است که در اثر عفونت باکتریال ژنرالیزه در ماه اول زندگی ایجاد می‌شود. این بیماری با شروع زودرس (7 روز اول زندگی) - سپسیس با شروع دیررس (28-7 روزگی) و سپسیس بیمارستانی تقسیم می‌شود. ویتامین D یک هورمون استروئیدی است که نقش‌های متعدد وسیعی در سیستم ایمنی و کاهش التهاب دارا می‌باشد. ارتباط بین سپسیس زودرس نوزادی و سطوح ویتامین D نوزادی و مادری در مطالعات انجام شده ثابت نشده است. از این رو هدف از انجام این مطالعه بررسی مقایسه‌ای ارتباط سطوح سرمی ویتامین D با سپسیس زودرس نوزادی و پی‌آمد بیماری می‌باشد.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر به روش مورد و شاهدهی می‌باشد. در این مطالعه پس از مصاحبه با مادران نوزادان و اخذ رضایت از آنها، نوزادان وارد مطالعه شدند. در این مطالعه 43 نوزاد بستری با تشخیص سپسیس زودرس نوزادی تحت عنوان گروه مورد در بخش نوزادان مرکز آموزشی درمانی بوعلی اردبیل در سال 1396 بستری شده بودند وارد مطالعه شدند. این نوزادان به صورت سرشماری وارد مطالعه شدند. همچنین 43 نوزاد سالم که از نظر سنی و جنسی و وزن همسان با گروه مورد بودند و از نوزادان بستری در بخش نوزادان (به دلیل زردی) این بیمارستان بودند و از نظر سپسیس سالم بودند، انتخاب شدند. در این نوزادان پس از اخذ شرح حال و جمع‌آوری اطلاعات در ارتباط با اطلاعات دموگرافیک نوزادان، سن حاملگی، روش زایمان، وزن زمان تولد، اقدامات انجام شده برای نوزاد در زمان بستری و ... و استخراج آزمایشات خونی و بیوشیمیایی و... درخواست شد. سپس تمامی یافته‌های حاصل از بررسی نوزادان و نیز جواب آزمایشات هر دو گروه نوزادان و مادران آنها وارد برنامه آنالیز آماری SPSS v21 شده و در نهایت، آنالیز داده‌ها انجام گرفت.

یافته‌ها: در این مطالعه 86 نوزاد مورد بررسی قرار گرفتند که 43 نوزاد مبتلا به سپسیس و 43 نوزاد سالم بودند. در بررسی نوزادان مبتلا به سپسیس میانگین سنی 4/93 روز داشته و 72/1 درصد پسر بودند. شایع‌ترین شکایت در نوزادان بی‌قرار در 74/41 درصد، زردی در 67/44 درصد و تب در 62/7 درصد نوزادان دیده شد. میانگین وزن تولد نوزادان 3/33 کیلوگرم، سن حاملگی زمان تولد 38/23 هفته داشتند. طول مدت بستری نوزادان 5/02 روز بود. در این مطالعه همچنین میانگین سنی مادران دارای نوزاد مبتلا به سپسیس 26/83 سال بود. 23/3 درصد مادران در زمان بارداری مکمل ویتامین D دریافت کرده بودند. مصرف لبنیات در این مادران کم بوده و اکثریت مواجهه کمتر از 15 دقیقه با آفتاب داشتند. همچنین در این مطالعه در درصد بالایی از نوزادان مطالعه کمبود شدید تا متوسط ویتامین D مشاهده شد که البته این درصد در نوزادان مبتلا به سپسیس بیشتر از گروه سالم بود. همچنین میان سطح ویتامین D با ابتلا به سپسیس اختلاف معنی‌داری مشاهده نشد.

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که میان سطح ویتامین D نوزادی و مادری در دو گروه اختلاف معنی‌داری وجود ندارد ولی در گروه سپسیس میان سطح ویتامین مادری با سطح سرمی نوزادی ارتباط معنی‌داری وجود دارد. همچنین میان پیامد نوزادان و سطح ویتامین D ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد.

کلمات کلیدی: سپسیس، نوزاد، ویتامین D.